

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie sędzi Sądu Rejonowego w [...] X. Y.

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 20 maja 2026 r.

w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

w przedmiocie zażalenia wniesionego przez pełnomocnika wnioskodawcy A. S. – adwokata E. G. na zarządzenie SSN Barbary Skoczowskiej z dnia 27 sierpnia 2024 r. w sprawie o sygn. akt I ZI 10/24 dotyczącej odmowy przyjęcia wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi Sądu Rejonowego [...] w [...] X. Y.

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024, poz. 334 t.j. – dalej powoływana jako: „u.s.p.”) oraz art. 133 u.s.p.

postanowił:

- 1. utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie;**
- 2. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 15 stycznia 2024 r., pełnomocnik wnioskodawcy A. S. - adwokat E. G. wniósł o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi Sądu Rejonowego w [...] X. Y.. W treści wniosku o uchylenie immunitetu formalnego pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, iż wobec sędzi X. Y. do Sądu

Rejonowego w [...] został wniesiony prywatny oskarżenia, zarejestrowany pod sygn. [...], w którym to A. S. zarzucił sędzi popełnienie czynów polegających na tym, że nazywając A. S. w ramach postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy w [...] pod sygn. akt [...] (w szczególności w dniu 14 listopada 2022 r.) notorycznym i notoryjnym kryminalistą: pomówiła go o takie postępowanie lub właściwości, które go poniżyły w opinii publicznej i naraziły na utratę zaufania potrzebnego dla normalnego funkcjonowania w społeczności, w szczególności dla zawodów ekonomisty i prawnika oraz dla wyższego stanowiska w korpusie służby cywilnej, a także znieważyła go publicznie i w zamiarze, aby zniewaga do niego dotarła z zaznaczeniem, że opisane czyny zostały popełnione przez oskarżoną w ramach organizacji przestępczej i z przekroczeniem uprawnień i niedopełnieniem obowiązków na szkodę interesu publicznego i prywatnego, a w szczególności w połączeniu z udzieleniem pomocy sprawcy przestępstw w osobie X.1 Y.1 - byłego Szefa Służby Cywilnej, czyli za czyny stypizowane w art. 212 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. W tym samym piśmie pełnomocnik wnioskodawcy A. S. wniósł o wystąpienie do Sądu Rejonowego w [...], [...] Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych o przedłożenie akt sprawy zarejestrowanej pod sygn. [...] i dopuszczenie znajdujących się w nich dokumentów, po uprzednim umożliwieniu zapoznania się z nimi i wskazania konkretnych dokumentów obrazujących przebieg zdarzeń objętych prywatnym aktem oskarżenia z dnia 21 marca 2023 r.

Zarządzeniem z dnia 20 maja 2024 r., Sąd Najwyższy, na wniosek pełnomocnika wnioskodawcy A. S., odroczył posiedzenie w celu dołączenia w terminie 14 dni stosownych dokumentów, które zdaniem pełnomocnika wnioskodawcy były konieczne do rozpoznania wniosku o uchylenie immunitetu.

W odpowiedzi na powyższe, pełnomocnik wnioskodawcy A. S. w dniu 20 czerwca 2024 r., złożył pismo, w którym wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów w postaci odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem Sądu Rejonowego w [...] o sygn. akt [...], apelacji A. S. z dnia 21 marca 2023 r., oraz pisma procesowego z dnia 2 kwietnia 2024 r., co jego zdaniem uzasadniało pociągnięcie sędzi Sądu Rejonowego w [...] X. Y. do odpowiedzialności karnej.

Zarządzeniem z dnia 27 sierpnia 2024 r., SSN Barbara Skoczowska odmówiła przyjęcia wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi Sądu Rejonowego w [...] X. Y., złożonego przez pełnomocnika wnioskodawcy A. S. – adwokata E. G., z uwagi na jego oczywistą bezzasadność. W uzasadnieniu wskazano, iż analiza wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi Sądu Rejonowego w [...] X. Y. doprowadziła do uznania, że był on bezzasadny w stopniu oczywistym, a także, że nie zasługiwał on na uwzględnienie nie tylko z uwagi na brak dostatecznego uprawdopodobnienia popełnienia przez sędzię X. Y. czynów wypełniających znamiona przestępstw określonych w art. 212 § 1 k.k. i z art. 216 § 1 k.k., ale przede wszystkim niewykazania takowej okoliczności w jakimkolwiek wręcz stopniu.

Pełnomocnik wnioskodawcy A. S. zaskarżył w całości powyższe zarządzenie i wniósł o jego uchylenie oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zaskarżonemu zarządzeniu zarzucił naruszenie norm wyrażonych w art. 80 § 2b, 2c i 2e u.s.p., polegające na wydaniu kwestionowanego zarządzenia poza ramami kontrolnej fazy niniejszego postępowania prowadzonego przez prezesa sądu dyscyplinarnego w trybie art. 80 § 2b u.s.p., co przełożyło się na nieuzasadnione proceduralnie odstępianie od obowiązku wysłuchania A. S., do którego nie doszło na posiedzeniu przeprowadzonym w dniu 20 maja 2024 r., z uwagi na potrzebę uzupełnienia materiału dowodowego w merytorycznej fazie niniejszego postępowania.

Na podstawie zarządzenia Prezesa Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 25 września 2024 r. sprawa o sygn. akt I ZI 10/24 została wpisana do repertorium II ZO 88/24.

Na podstawie zarządzenia Prezesa Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 8 października 2024 r. sprawa o sygn. akt II ZO 88/24 została przydzielona SSN Krzysztofowi Starykowi.

Na podstawie zarządzenia Prezesa Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 31 marca 2026 r. sprawa o sygn. akt II ZO 88/24 została przydzielona SSN Marii Szczepaniec.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie pełnomocnika wnioskodawcy A. S. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Należy dostrzec, że okoliczności podniesione przez skarżącego w zażaleniu koncentrują się wokół kwestii związanych z „wydaniem kwestionowanego zarządzenia poza ramami kontrolnej fazy niniejszego postępowania prowadzonego przez prezesa sądu dyscyplinarnego w trybie art. 80 § 2b u.s.p., co przełożyło się na nieuzasadnione proceduralnie odstąpienie od obowiązku wysłuchania A. S.”.

Sąd I instancji odroczył posiedzenie jawne w dniu 20 maja 2024 r., na wniosek pełnomocnika wnioskodawcy w celu umożliwienia mu zapoznania się z aktami sprawy o sygn. [...] i ewentualne dołączenie stosownych odpisów. Ponadto, Sąd I instancji, zobowiązał wnioskodawcę A. S. do dołączenia w terminie 14 dni stosownych dokumentów, które jego zdaniem konieczne były do rozpoznania wniosku o uchylenie immunitetu. Sąd I instancji po otrzymaniu tychże dokumentów, a złożonych pismem pełnomocnika wnioskodawcy A. S. z dnia 20 czerwca 2024 r., zarządził wyznaczenie terminu posiedzenia bez udziału stron na dzień 27 sierpnia 2024 r. w celu odmowy przyjęcia przedmiotowego wniosku. Wydając zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku w dniu 27 sierpnia 2024 r., w jego uzasadnieniu Sąd I instancji zaznaczył, że pełnomocnik A. S. formułując wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi X. Y. nie wskazał w jakim zachowaniu sędzi upatrywał realizacji znamion wymienionych we wniosków czynów zabronionych, powielając niejako prywatny akt oskarżenia wniesiony przez A. S.. Jednocześnie, do wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi X. Y., poza kopią wyroku wraz z uzasadnieniem ze sprawy [...], apelacją A. S., kopią postanowienia odrzucającego skargę A. S. na bezczynność Prokuratora Generalnego wraz z uzasadnieniem, kopią postanowienia odrzucającego skargę A. S. na bezczynność Ministra Sprawiedliwości czy pisma z dnia 3 kwietnia 2024 r., nie zostało przedstawione żadne pismo czy protokół rozprawy ze sprawy [...] toczącej się przed Sądem Rejonowy w [...], które wskazywałoby na dopuszczenie się przez sędzię X. Y. zarzucanych jej czynów, pomimo obiektywnej możliwości uzyskania przedmiotowych dokumentów.

Mając na uwadze powyższe okoliczności faktyczne, Sąd Najwyższy pragnie podkreślić, że zgodnie z normą art. 80 § 2b u.s.p., prezes sądu dyscyplinarnego jest uprawniony do wydania zarządzenia o odmowie przyjęcia wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej z uwagi na to, że wniosek ten jest oczywiście bezzasadny, nie tylko mając na względzie oczywisty brak podstaw faktycznych do wysuwania żądania dotyczącego uchylenia immunitetu, ale także kierując się względami natury prawnej, które w jaskrawy sposób świadczą o tym, że wszczęcie postępowania karnego przeciwko sędziemu byłoby bezprzedmiotowe. Wobec tego możliwości i zasadności wydania zarządzenia, które znajduje swoje umocowanie w treści art. 80 § 2b u.s.p., nie należy wiązać ze źródłami „oczywistej bezzasadności” wniosku, ale ze stopniem nieracjonalności wystąpienia przez prokuratora o wydanie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., SND 2/07, OSNKW 2007, nr 10, poz. 75, Biul. SN 2007, nr 10, poz. 16). Taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie.

W przedmiotowej sprawie, Sąd I instancji na posiedzeniu jawnym w dniu 20 maja 2024 r., nie otworzył przewodu sądowego, a jedynie odroczył posiedzenie z uwagi na wniosek formalny pełnomocnika wnioskodawcy o dołączenie stosownych dokumentów, które jego zdaniem były konieczne do rozpoznania wniosku o uchylenie immunitetu. Po otrzymaniu tychże dokumentów i ich lekturze, Sąd I instancji na posiedzeniu bez udziału stron, odmówił przyjęcia przedmiotowego wniosku wobec jego oczywistej bezzasadności. Nie ma racji skarżący, że zamiast wydania zaskarżonego zarządzenia, Sąd I instancji powinien wyznaczyć termin posiedzenia w celu przeprowadzenia obligatoryjnej czynności w postaci wysłuchania wnioskodawcy. Wskazać w tym miejscu należy, iż w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, które jest szczególnym rodzajem postępowania, sąd dyscyplinarny orzeka zasadniczo na podstawie wniosku i dowodów załączonych przez wnioskodawcę, bowiem to rzeczą oskarżyciela, a nie sądu jest formułowanie oraz wykazywanie przesłanek uzasadniających zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, a zatem to oskarżyciela – a nie sąd dyscyplinarny – obciąża powinność gromadzenia i prowadzenia wszystkich niezbędnych w sprawie dowodów,

uzasadniających w pełni podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2003 r., SNO 29/03; uchwała SN z dnia 24 października 2014 r., SNO 43/14). Tym samym, Sąd I instancji nie był zobligowany do przeprowadzenia jakiegokolwiek czynności dowodowej, w tym wysłuchania wnioskodawcy w myśl art. 80 § 2e u.s.p., skoro uznał oczywistą bezzasadność wniosku oraz załączonych do niego dokumentów.

Przechodząc natomiast do oceny zaskarżonego zarządzenia wskazać należy, iż Sąd Najwyższy w pełni aprobuje wyrażone w zaskarżonym zarządzeniu stanowisko, iż wniosek o zezwolenie na pociągnięcie ww. sędzi do odpowiedzialności karnej wywiedziony przez skarżącego jest bezzasadny w stopniu oczywistym. Uzasadnienie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi X. Y. za przestępstwa z art. 212 § 1 k.k. oraz z art. 216 § 1 k.k., koncentruje się wokół zakończonego prawomocnie postępowania przed Sądem Rejonowym w [...], w sprawie o sygn. akt [...], a dotyczącego rozstrzygnięcia dokonanego przez ten Sąd. Sędzia Sądu Rejonowego w [...] X. Y., orzekając we wskazanej sprawie, sprawowała wymiar sprawiedliwości, realizując uprawnienia przysługujące jej z racji pełnienia urzędu sędziego. Działalność orzecznicza oparta jest bowiem m.in. na zasadzie swobodnego uznania sędziowskiego, a sposób procedowania Sądu w określonej sprawie oraz wyrok kończący to postępowanie podlega kontroli instancyjnej. Sąd I instancji trafnie uznał, że uzasadnienie wniosku dotyczy jedynie niepopartego dowodami subiektywnego poczucia pomówienia i znieważenia, które ma odczuwać A. S. wobec niekorzystnego rozstrzygnięcia w sprawie o sygn. akt [...], co z kolei doprowadziło do uzasadnionego przyjęcia, że wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędzi Sądu Rejonowego w [...] X. Y. do odpowiedzialności karnej nie zasługiwał na uwzględnienie wobec nieprzedstawienia przez wnioskodawcę jakichkolwiek dowodów uprawdopodobniających popełnienie przez objętą wnioskiem sędzię przestępstw z art. 212 § 1 k.k. oraz z art. 216 § 1 k.k.

W tej sytuacji odmowa przyjęcia wniosku – jako oczywiście bezzasadnego – była prawidłowa, a zaskarżone zarządzenie należało utrzymać w mocy.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[r.g.]

Maria Szczepaniec